

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/107/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8218201341
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8218201341.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci žalobkyne: L. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. Z. XXXX/XX, XXX XX N., zast. advokátom JUDr. Ambróz Motyka, so sídlom Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, proti žalovanej: COFIDIS SA, so sídlom 61 avenue Halley, Parc de la Haute Borne, Villeneuve-d Ascq CEDEX 598 66, Francúzska republika, zast. URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1.277,93 Eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 6Csp/26/2018-95 zo dňa 01.04.2019 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalobkyni vo vzťahu k žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd 1. inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.277,93 Eur spolu s 8,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.277,93 Eur od 01.06.2017 do zaplataenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa podala žalobu v čase (XX.XX.XXXX), keď ešte nemohla mať vedomosť o zániku spoločnosti COFIDIS, a.s. (právny predchodca žalovanej), keďže z výpisu z OR tejto spoločnosti vyplýva, že jej výmaz bol uskutočnený na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava I zo dňa 21.06.2018, č. k. 25Exre/278/2018, zverejneného v OR dňa 03.08.2018. V súlade s § 27 ods. 3 Obchodného zákonníka sú tieto údaje účinné voči tretím osobám odo dňa ich zverejnenia. V tomto prípade od 03.08.2018. Z tohto dôvodu, na základe uznesenia tamojšieho súdu zo dňa 01.04.2019 pokračoval v konaní so spoločnosťou COFIDIS SA, ktorá sa stala právnym nástupcom zaniknutej spoločnosti.

Právny vzťah medzi stranami sporu posúdil ako spotrebiteľský a vec právne odôvodnil podľa ust. § 52 ods. 1-4, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 2, § 451 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 3 ods. 3, § 4 ods. 1, 2 písm. h), ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom k 16.07.2008 (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z. z.“). Odvolávajúc sa aj na závery tamojšieho súdu v rozsudku sp. zn. 1C/188/2016 zo dňa 30.03.2017 zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX uzatvorenej medzi stranami sporu vyhodnotil ako bezúročnú a bez poplatkov podľa § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z., pretože neobsahovala podstatné náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 písm. h), a teda riadne uvedenie ročnej úrokovej sadzby. Mal za preukázané, že žalobkyňa na základe zmluvy o revolvingovom úvere

čerpala sumu 2.076,85 eur a splátkami v prospech žalovaného zaplatila sumu 3.354,78 eur. Vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru mal žalovaný nárok len na vrátenie poskytnutej sumy vo výške 2.076,85 eur. Prevyšujúce plnenie žalobkyne v prospech žalovaného v sume 1.277,93 eur tak predstavuje bezdôvodné obohatenie.

Pokiaľ ide o námietku premlčania, konanie žalovaného vyhodnotil ako úmyselné bezdôvodné obohatenie sa, a teda že v danom prípade je potrebné uplatniť 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu. 10-ročná objektívna premlčacia doba začala plynúť potom, čo stav bezdôvodného obohatenia bol zo strany žalovaného ukončený. Keďže poslednú splátku žalobkyňa uhradila dňa 07.07.2015, začala plynúť 10-ročná objektívna premlčacia doba, ktorá ešte neuplynula. Žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto je zaň zodpovedný dozvedela preukázateľne až právoplatnosťou rozsudku vo veci sp. zn. 1C/188/2016, subjektívna premlčacia lehota začala plynúť v júni 2017 a žaloba bola podaná v júni 2018. Nárok žalobkyne teda nie je premlčaný.

Súd priznal žalobkyni úroky z omeškania vo výške 8,00 % ročne zo sumy 1.277,93 eur od 01.06.2018 do zaplatenia v zmysle ust. § 3, § 10 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka účinného v čase omeškania žalovaného (ďalej len nariadenie), § 3 nariadenia účinného do 31.01.2013.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP).

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP. Rozhodnutie považoval za nesprávne, nespravodlivé a v rozpore so zákonom. Namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie. Žalovaný v dôsledku cezhraničného zlúčenia zanikol s účinnosťou od 01.01.2018, a teda nedisponuje ani procesnou subjektivitou, čo ma za následok obligatórne zastavenie konania. Žalobkyňa neoverovala legitímáciu žalovaného, pričom už v čase podania žaloby z údajov OR vyplývala skutočnosť, že žalovaný sa podieľa na cezhraničnom zlúčení. Žalobkyňa právne zastúpená advokátom nekonali s náležitou starostlivosťou. Ďalej namietal aplikáciu 10-ročnej premlčacej doby. Bol toho názoru, že v danej veci sa uplatňuje 3-ročná premlčacia doba od uzatvorenia zmluvy a jej plynutie je potrebné posudzovať ku každej mesačnej splátke samostatne, čo však súd prvej inštancie neurobil. Odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k bezúročnosti a bezpoplatkovosti nepovažoval za dostatočné a náležité, pretože súd sa obmedzil len na závery konania sp. zn. 1C/188/2016. Ďalej uviedol, že bezúročnosť a bezpoplatkovosť nemožno považovať za judikovanú, pretože súd v rozsudku č.k. 1C/188/2016 neurčil bezúročnosť a bezpoplatkovosť vo výroku rozhodnutia, ale túto skutočnosť len skonštatoval v odôvodnení svojho rozhodnutia. Súd prvej inštancie sa mal preto zaoberať obsahom úverovej zmluvy a poskytnúť stranám možnosť vyjadriť sa k veci. Z týchto dôvodov navrhol odvolaciemu súdu, aby zmenil rozsudok tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná náhradu trov konania alebo rozsudok zruší a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.

4. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu písomne vyjadrila tak, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a dostatočne odôvodnený. Čo sa týka pasívnej legitímácie žalovaného považovala za absurdné, aby o zániku spoločnosti COFIDIS, a.s. vedeli už dňa 18.06.2018, t.j. pred vydaním uznesenia o zániku spoločnosti zo dňa 21.06.2018 a pred zverejnením tohto údaju v OR dňa 03.08.2018, pričom bez zverejnenia údajov v OR táto skutočnosť nenadobúda účinky voči tretím osobám. V čase podania žaloby bola pasívna legitímácia spoločnosti COFIDIS, a.s. daná. Ďalej uviedla, že súd prvej inštancie nie len, že poukázal na závery rozsudku v konaní 1C/188/2016, ale aj uviedol z akých dôvodov považuje úver za bezúročný a bez poplatkov. K námietke premlčania uviedla, že dodávateľ minimálne vo forme nepriameho úmyslu neuviedol podstatné náležitosti v úverovej zmluve (najmä RPMN) a neprijateľné podmienky. Predpokladá sa, že dodávateľ ako odborník na trhu v poskytovaní spotrebiteľských úveroch má vedomosť o obsahu právnych noriem v tejto oblasti, najmä o svojich povinnostiach a pozná následky za ich porušenie a je s nimi uzročený. Dodala, že svoj nárok uplatnila v dvojročnej subjektívnej aj 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie, osobou oprávnenou (§ 362 ods. 1, § 359 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

6. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Na týchto zisteniach sa nezmenilo nič ani v štádiu odvolacieho konania, a preto odvolací súd poukazuje na dostatočné a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom.

7. Vo vzťahu k námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie odvolací súd v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Skutočnosť, že došlo k výmazu pôvodne žalovanej spoločnosti COFIDIS, a.s., z OR mohlo byť žalobkyni známe až dňom zverejnenia tohto údaja v OR, t.j. dňa 03.08.2018. V zmysle ust. § 27 ods. 3 Obchodného zákonníka, sa až týmto dátumom stal výmaz a zánik pôvodne žalovanej účinným voči tretím osobám, teda aj žalobkyni. V čase podania žaloby žalobkyňa postupovala v súlade s údajmi zapísanými v OR. Spoločnosť COFIDIS, a.s., bola zrušená bez likvidácie a spoločnosť COFIDIS SA sa stala jej právnym nástupcom, pričom nástupnícka spoločnosť preberá celé imanie zanikajúcej spoločnosti, vrátane záväzkov, majetku a pohľadávok.

8. Podľa § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom,

9. Podľa § 4 ods. 2 písm. h) zákona č. 258/2001 Z. z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí a okrem iného musí obsahovať ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu.

Podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z., pri nesplnení podmienok podľa odseku 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

- a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
- b) dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

10. V súvislosti s namietaným vrátením bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a dostatočne odôvodnené, keďže z bodu 33. napadnutého rozsudku plynie, že v predmetnej zmluve absentuje údaj o ročnej úrokovej sadzbe, čo spôsobuje, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. h) zákona č. 258/2001 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy medzi stranami, je potrebné takýto úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Táto skutočnosť bola konštatovaná pri posudzovaní daného zmluvného vzťahu aj v predchádzajúcom konaní vedenom medzi stranami sporu na Okresnom súde Bardejov sp. zn. 1C/188/2016, na čo správnym spôsobom poukázal prvoinštančný súd. Ak zákon pod následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru výslovne a obligatórne vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala aj údaj o ročnej úrokovej sadzbe, nemožno mať pochybnosti o tom, že absencia tohto údaja daný následok spôsobí. Námietka nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia vo vzťahu k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru preto nebola dôvodná.

11. Súd prvej inštancie sa správne vypořiadal aj so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo z absencie zákonných náležitostí zmluvy. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slov „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať. Nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u týchto subjektov nemožno bez ďalšieho vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času, po vykonaní plnenia. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je teda potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej

doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2004, sp. zn. 1Cdo/67/2011, R25/1986). Odvolací súd teda zotrváva na svojom názore v zmysle tom, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, kedy sa oprávnený skutočne dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá.

12. S ohľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci žalobkyňa v konaní opodstatnene argumentovala tým, že skutočne sa dozvedela o tom, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto bezdôvodné obohatenie získal až právoplatným ukončením spomínaného konania Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1C/188/2016. V tomto konaní žalobkyňa vystupovala v pozícii žalovaného subjektu, voči ktorému si spoločnosť COFIDIS, a.s., uplatňovala nárok na zaplatenie istiny 1.135,90 eur s prísl.. Rozsudok vo veci nadobudol právoplatnosť dňa 01.06.2017, pričom pred nadobudnutím právoplatnosti žalobkyňa nemohla vedieť akým spôsobom bude jej právna vec prípadne posúdená odvolacím súdom. Vzhľadom na uvedené dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť najskôr od 01.06.2017 a neuplynula do podania žaloby dňa 18.06.2018. Iná skutočnosť z predloženého spisu nevyplýva a nepreukázal ju v danom prípade ani žalovaný.

13. Vo vzťahu k 10-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. Ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy už platila právna úprava upravujúca obligatórne náležitosti zmluvy, neprijateľné zmluvné podmienky, či ochranu spotrebiteľa. Jeho konanie tak nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyni, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného (porovnaj rozsudok KS Prešov sp. zn. 7Co/84/2011, tiež sp. zn. 19Co/149/2018).

14. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalovaného v tom, že otázku uplynutia objektívnej premlčacej lehoty je potrebné skúmať ku každej splátke samostatne. Pre začiatok plynutia 3-ročnej, príp. 10-ročnej objektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodný okamih, kedy bezdôvodné obohatenie skutočne (fakticky) vzniklo. Bezdôvodné obohatenie získaním plnenia bez právneho dôvodu vzniká samotným prijatím plnenia. Vtedy tiež začne plynúť objektívna premlčacia doba (rozhodnutie NS ČR z14.08.2007, sp. zn. 30 Cdo 2758/2006). Dané však nič nemení na závere, že nárok žalobkyne nie je premlčaný. V predmetnom prípade táto 10-ročná premlčacia doba nemohla začať plynúť skôr ako bola uzatvorená zmluva o úvere, a teda od 16.07.2008, je tak zrejmé, že žaloba bola podaná pred uplynutím objektívnej premlčacej doby.

15. S poukazom na všetky tieto dôvody odvolací súd postupom podľa § 387 CSP rozsudok potvrdil ako vecne správny.

16. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 a nasl. CSP. Žalovaný v konaní nebol úspešný, preto mu nevzniklo právo na náhradu trov konania. Úspešná žalobkyňa si vo vyjadrení k odvolaniu uplatnila nárok na náhradu trov odvolacieho konania a vzhľadom na jej úspešnom jej tento nárok odvolací súd priznal.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 2 : 1 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).